

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2019 m. gegužės 27 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūra – Policijos ir teismų bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose – Europos arešto orderis – Pagrindų sprendimas 2002/584/TVR – 6 straipsnio 1 dalis – Sąvoka „išduodančioji teisminė institucija“ – Valstybės narės prokuratūros išduotas Europos arešto orderis – Statusas – Pavaldumo vykdomosios valdžios institucijai buvimas – Teisingumo ministro įgaliojimai duoti konkretų nurodymą – Nepriklausomumo užtikrinimo nebuvimas“

Sujungtose bylose C-508/18 ir C-82/19 PPU

dėl *Supreme Court* (Aukščiausiasis Teismas, Airija) 2018 m. liepos 31 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2018 m. rugpjūčio 6 d., ir *High Court* (Aukštasis teismas, Airija) 2019 m. vasario 4 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2019 m. vasario 5 d., pagal SESV 267 straipsnį pateiktų prašymų priimti prejudicinį sprendimą bylose dėl Europos arešto orderių, išduotų dėl

OG (C-508/18),

PI (C-82/19 PPU),

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas K. Lenaerts, pirmininko pavaduotoja R. Silva de Lapuerta, kolegijų pirmininkai A. Arabadžiev, A. Prechal, M. Vilaras, T. von Danwitz, C. Toader, F. Biltgen, K. Jürimäe (pranešėja) ir C. Lycourgos, teisėjai L. Bay Larsen, M. Safjan, D. Šváby, S. Rodin ir I. Jarukaitis,

generalinis advokatas M. Campos Sánchez-Bordona,

posėdžio sekretorė L. Hewlett, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į 2019 m. vasario 4 d. *High Court* (Aukštasis teismas) prašymą, kurį Teisingumo Teismas gavo 2019 m. vasario 5 d., nagrinėti prašymą priimti prejudicinį sprendimą byloje C-82/19 PPU pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 107 straipsnyje numatytą prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą,

atsižvelgęs į 2019 m. vasario 14 d. ketvirtosios kolegijos sprendimą patenkinti šį prašymą,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2019 m. kovo 26 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– OG, atstovaujamo BL E. Lawlor ir SC R. Lacey, įgaliotų solisitorės M. Moran,

* Proceso kalba: anglų.

- PI, atstovaujamo baristerio D. Redmond ir SC R. Munro, įgaliotų solisitoriaus E. King,
- *Minister for Justice and Equality*, atstovaujamo J. Quaney, M. Browne, G. Hodge ir A. Joyce, padedamų BL B. M. Ward, A. Hanrahan, J. Benson ir SC P. Carroll,
- Danijos vyriausybės, atstovaujamos P. Z. L. Ngo ir J. Nymann-Lindegren,
- Vokietijos vyriausybės, kuriai iš pradžių atstovavo T. Henze, J. Möller, M. Hellmann ir A. Berg, vėliau – M. Hellmann, J. Möller ir A. Berg,
- Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos D. Colas, D. Dubois ir E. de Moustier,
- Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* S. Faraci,
- Lietuvos vyriausybės, atstovaujamos V. Vasiliauskienės, J. Prasauskienės, G. Taluntytės ir R. Krasuckaitės,
- Vengrijos vyriausybės, atstovaujamos M. Z. Fehér ir Z. Wagner,
- Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos M. K. Bulterman ir J. Langer,
- Austrijos vyriausybės, atstovaujamos G. Hesse, K. Ibili ir J. Schmoll,
- Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna,
- Europos Komisijos, atstovaujamos R. Troosters, J. Tomkin ir S. Grünheid,

susipažinęs su 2019 m. balandžio 30 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymai priimti prejudicinį sprendimą pateikti dėl 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimo 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos (OL L 190, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 34), iš dalies pakeisto 2009 m. vasario 26 d. Tarybos pamatiniu sprendimu 2009/299/TVR (OL L 81, 2009, p. 24) (toliau – Pagrindų sprendimas 2002/584), 6 straipsnio 1 dalies išaiškinimo.
- 2 Šie prašymai pateikti Airijoje vykdant du Europos arešto orderius: vieną išduotą 2016 m. gegužės 13 d. *Staatsanwaltschaft bei dem Landgericht Lübeck* (prokuratūra prie Liubeko apygardos teismo, Vokietija, toliau – Liubeko prokuratūra), siekiant vykdyti OG baudžiamąjį persekiojimą (byla C-508/18), ir kitą išduotą 2018 m. kovo 15 d. *Staatsanwaltschaft Zwickau* (Cvikau prokuratūra, Vokietija), siekiant vykdyti PI baudžiamąjį persekiojimą (byla C-82/19 PPU).

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Pagrindų sprendimo 2002/584 5, 6, 8 ir 10 konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:

„(5) Sąjungos siekis tapti laisvės, saugumo ir teisingumo erdve reikalauja panaikinti ekstradiciją tarp valstybių narių ir pakeisti ją perdavimo sistema tarp teisminių institucijų. Be to, pradėjus taikyti naują [naują supaprastintą] nuteistų ar įtariamų asmenų perdavimo sistemą vykdant baudžiamuosius nuosprendžius ar traukiant baudžiamojon atsakomybėn [ar baudžiamąjį persekiojimą], galima panaikinti dabartinės ekstradicijos tvarkos sudėtingumą ir jai būdingas vilkinimo tendencijas. Tradiciniai iki šiol egzistavę valstybių narių bendradarbiavimo santykiai laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje turėtų būti pakeisti teismo sprendimų baudžiamosiose bylose laisvo judėjimo sistema, taikoma ir ikiteisminiams [tarpiniams], ir galutiniams sprendimams.

(6) Šiame pagrindų sprendime numatytas Europos arešto orderis baudžiamosios teisės srityje yra pirmoji konkreti priemonė, įgyvendinanti abipusio pripažinimo principą, kurį Europos Vadovų Taryba pavadino teismo bendradarbiavimo „kertiniu akmeniu“.

<...>

(8) Sprendimams dėl Europos arešto orderio vykdymo turi būti taikoma pakankama kontrolė, o tai reiškia, kad valstybės narės, kurioje prašomas perduoti asmuo buvo areštuotas [suimtas], teisminė institucija turi priimti sprendimą dėl jo (jos) perdavimo.

<...>

(10) Europos arešto orderio mechanizmas remiasi aukštu valstybių narių tarpusavio pasitikėjimu. Jo įgyvendinimą galima sustabdyti tik tuo atveju, jei viena iš valstybių narių sunkiai ir nuolat pažeidinėja [ES] 6 straipsnio 1 dalyje išdėstytus principus, Tarybos nustatytus [kai šie pažeidimai nustatyti Tarybos] pagal [ES] 7 straipsnio 1 dalį, ir dėl to atsiranda jos 7 straipsnio 2 dalyje nurodytos pasekmės.“

4 Šio pagrindų sprendimo 1 straipsnyje „Europos arešto orderio apibrėžimas ir įpareigojimas jį vykdyti“ numatyta:

„1. Europos arešto orderis yra teisminis sprendimas, kurį išduoda [priima] valstybė narė, kad kita valstybė narė areštuotų [suimtų] ir perduotų prašomą perduoti asmenį, siekiant patraukti baudžiamojon atsakomybėn arba vykdyti laisvės atėmimo bausmę [siekiant vykdyti jo baudžiamąjį persekiojimą arba laisvės atėmimo bausmę], arba sprendimą dėl įkalinimo.

2. Valstybės narės vykdo Europos arešto orderį, remdamosi tarpusavio pripažinimo principu ir vadovaudamosi šio pagrindų sprendimo nuostatomis.

3. Šis pagrindų sprendimas nekeičia pareigos gerbti pagrindines teises ir pagrindinius teisinius principus, įtvirtintus [ES] 6 straipsnyje.“

5 Minėto pagrindų sprendimo 3, 4 ir 4a straipsniuose išvardyti Europos arešto orderio privalomojo ir neprivalomojo nevykdymo pagrindai. To paties pagrindų sprendimo 5 straipsnyje numatytos garantijos, kurias išduodančioji valstybė narė turi suteikti ypatingais atvejais.

6 Pagrindų sprendimo 6 straipsnyje „Kompetentingų teisminių institucijų nustatymas“ numatyta:

„1. Išduodančioji teisminė institucija – tai išduodančiosios valstybės narės teisminė institucija, kuri pagal tos valstybės teisę yra kompetentinga išduoti Europos arešto orderį.

2. Vykdančioji teisminė institucija - tai vykdančiosios valstybės narės teisminė institucija, kuri pagal tos valstybės teisę yra kompetentinga vykdyti Europos arešto orderį.

3. Kiekviena valstybė narė Tarybos Generaliniam sekretoriatui praneša [apie] kompetentingą pagal jos teisę teisminę instituciją.“

Airijos teisė

7 Pagrindų sprendimas 2002/584 į Airijos teisę perkeltas ginčams pagrindinėse bylose taikomos redakcijos *Irish European Arrest Warrant Act 2003* (2003 m. Airijos įstatymas dėl Europos arešto orderio) (toliau – *EAW Act*). *EAW Act* 2 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje nustatyta:

„teisminė institucija“ reiškia teisėją, magistratą arba kitą asmenį, įgaliotą pagal atitinkamos valstybės narės teisės aktus vykdyti tokias pačias arba panašias funkcijas, kurias šioje valstybėje narėje vykdo [Airijos] teismas pagal 33 straipsnį.“

8 *EAW Act* 20 straipsnyje nustatyta:

„(1) Bylose, kuriose taikomas šis įstatymas, jei *High Court* [(Aukštasis teismas, Airija)] mano, kad jam pateiktų dokumentų arba informacijos nepakanka tam, kad galėtų atlikti savo funkcijas pagal šį įstatymą, prireikus gali prašyti išduodančiosios teisminės institucijos arba išduodančiosios valstybės per jo nustatytą terminą pateikti prašomus papildomus dokumentus arba informaciją.

(2) Jei valstybės centrinė institucija mano, kad jai pagal šį įstatymą pateiktų dokumentų arba informacijos gali nepakakti tam, kad ji arba *High Court* [(Aukštasis teismas)] atliktų pagal šį įstatymą nustatytas funkcijas, prireikus gali prašyti išduodančiosios teisminės institucijos arba išduodančiosios valstybės per jos nustatytą terminą pateikti prašomus papildomus dokumentus arba informaciją. <...>“

Vokietijos teisė

9 *Gerichtsverfassungsgesetz* (Teismų santvarkos įstatymas, toliau – GVG) 146 straipsnyje nustatyta:

„Prokuratūros pareigūnai privalo laikytis vadovų oficialių nurodymų.“

10 GVG 147 straipsnyje numatyta:

„Įgaliojimus vykdyti priežiūrą ir vadovauti turi:

1) *Bundesminister der Justiz und für Verbraucherschutz* [(federalinis teisingumo ir vartotojų apsaugos ministras)], kuriam atskaitingi federaliniai generalinis ir kiti prokurorai;

2) *Landesjustizverwaltung* [(federacinės žemės teisingumo administracija)], kuriai atskaitingi visi atitinkamos federacinės žemės prokuratūros pareigūnai;

3) aukščiausią postą užimantis prokuratūros pareigūnas prie aukštesniųjų apygardos teismų ir apygardos teismų, kuriam atskaitingi visi atitinkamo teismo teritorinei jurisdikcijai priskiriamos prokuratūros pareigūnai.

<...>“

Pagrindinės bylos ir prejudiciniai klausimai

Byla C-508/18

- 11 OG yra Lietuvos pilietis, gyvenantis Airijoje. 2016 m. gegužės 13 d. jį paprašyta perduoti pagal Liubeko prokuratūros išduotą Europos arešto orderį, siekiant vykdyti baudžiamąjį persekiojimą dėl, kaip įtariama, 1995 m. OG padarytų veikų, kurias ši prokuratūra kvalifikavo kaip „nužudymą ir sunkų kūno sužalojimą“.
- 12 OG *High Court* (Aukštasis teismas) pateikė skundą, juo siekė užginčyti šio Europos arešto orderio galiojimą, be kita ko, remdamasis tuo, kad Liubeko prokuratūra nėra „teisminė institucija“, kaip tai suprantama pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 6 straipsnio 1 dalį.
- 13 Grįsdamas šį teiginį OG rėmėsi Vokietijos advokato parengta teisine nuomone, kurioje, be kita ko, teigiama, kad pagal Vokietijos teisę prokuratūra neturi savarankiško ar nepriklausomo teismo statuso, ji priklauso teisingumo ministro vadovaujamai administracinei hierarchinei sistemai, todėl kyla politinio kišimosi į perdavimo procedūras rizika. Be to, prokuratūra nėra teisminė institucija, turinti įgaliojimus nurodyti sulaikyti ar suimti asmenį, išskyrus išskirtines aplinkybes. Tokią kompetenciją turi tik teisėjas arba teismas. Prokuratūra savo ruožtu kompetentinga vykdyti teisėjo arba teismo išduotą nacionalinį arešto orderį, jei reikia, išduodama Europos arešto orderį. Taigi „teisminė institucija“, kaip tai suprantama pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 6 straipsnio 1 dalį, nedalyvavo išduodant Europos arešto orderį dėl OG.
- 14 Tokiomis aplinkybėmis *High Court* (Aukštasis teismas) per Airijos centrinę instituciją kreipėsi į Liubeko prokuratūrą su prašymu pateikti papildomos informacijos, susijusios su OG pateiktais duomenimis dėl šios prokuratūros kvalifikavimo kaip „teisminės institucijos“, be kita ko, atsižvelgiant į 2016 m. lapkričio 10 d. Sprendimą *Poltorak* (C-452/16 PPU, EU:C:2016:858) ir 2016 m. lapkričio 10 d. Sprendimą *Özçelik* (C-453/16 PPU, EU:C:2016:860).
- 15 2016 m. gruodžio 8 d. Liubeko prokuratūra atsakė į šį prašymą ir nurodė, kad pagal Vokietijos teisę prokuratūra yra baudžiamosios justicijos institucija kaip ir nacionaliniai teismai ir kad ji įgaliojota vykdyti baudžiamąjį persekiojimą ir dalyvauti baudžiamosiose bylose. Visų pirma ji turi užtikrinti tyrimo procedūros teisėtumą, tvarką ir sklandų vykdymą. Prokuratūra sudaro išankstines sąlygas teisminių institucijų veiklai ir vykdo teismų sprendimus. Teisę pradėti tyrimą turi prokuratūra, o ne teisėjai.
- 16 Liubeko prokuratūra dėl savo ryšių su *Schleswig-Holsteinischen Minister für Justiz* (Šlėzvigo-Holšteino žemės teisingumo ministras, Vokietija) nurodė, kad šis ministras neturi įgaliojimų teikti jai nurodymų. Pagal nacionalinę teisę tik šios *Land* (žemės) prokuratūrai vadovaujantis *Staatsanwaltschaft beim Schleswig-Holsteinischen Oberlandesgericht* (prokuratūros prie Šlėzvigo-Holšteino žemės aukštesniojo apygardos teismo generalinis prokuroras, Vokietija) (toliau – generalinis prokuroras), gali duoti nurodymus *Leitenden Oberstaatsanwalt der Staatsanwaltschaft Lübeck* (Liubeko prokuratūros vyriausiasis prokuroras, Vokietija). Be to, įgaliojimai duoti nurodymus reglamentuojami Vokietijos Federacinės Respublikos Pagrindiniame įstatyme ir pagrįsti baudžiamojo proceso teisėtumo principu, išplaukiančiu iš teisinės valstybės principo. Nors minėtas ministras prireikus gali naudotis įgaliojimais duoti nurodymus „iš išorės“ generaliniam prokurorui, jis privalo laikytis šių principų. Be to, Šlėzvigo-Holšteino žemėje jis privalo informuoti *Landtag* (žemės parlamentas, Vokietija) pirmininką, kai duoda nurodymą generaliniam prokurorui. Šiuo atveju, kalbant apie OG, tas ministras nedavė jokių nurodymų generaliniam prokurorui, o šis nedavė nurodymų Liubeko prokuratūrai.

- 17 2017 m. kovo 20 d. *High Court* (Aukštasis teismas) atmetė OG argumentą, kad Liubeko prokuratūra nėra „teisminė institucija“, kaip tai suprantama pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 6 straipsnio 1 dalį. *Court of Appeal* (Apeliacinis teismas, Airija), kuriam dėl šio *High Court* (Aukštasis teismas) sprendimo pateiktas apeliacinis skundas, patvirtino teismo sprendimą.
- 18 *Supreme Court* (Aukščiausiasis Teismas, Airija), prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, leido pateikti kasacinį skundą dėl *Court of Appeal* (Apeliacinis teismas) sprendimo.
- 19 Remdamasis turimais įrodymais, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas abejoja, ar Liubeko prokuratūra atitinka nepriklausomumo ir baudžiamojo teisingumo vykdymo kriterijus, išplaukiančius iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos, suformuotos 2016 m. birželio 29 d. Sprendime *Kossowski* (C-486/14, EU:C:2016:483), 2016 m. lapkričio 10 d. Sprendime *Poltorak* (C-452/16 PPU, EU:C:2016:858), 2016 m. lapkričio 10 d. Sprendime *Özçelik* (C-453/16 PPU, EU:C:2016:860) ir 2016 m. lapkričio 10 d. Sprendime *Kovalkovas* (C-477/16 PPU, EU:C:2016:861), kad ją būtų galima pripažinti „teismine institucija“, kaip tai suprantama pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 6 straipsnio 1 dalį.
- 20 Anot šio teismo, atsižvelgiant į Vokietijos prokuratūros institucijos padėtį, atrodo, kad Liubeko prokuratūra pavaldi vykdomosios valdžios institucijai ir gauna iš jos nurodymus. Taigi, jis abejoja, ar ta prokuratūra atitinka šioje jurisprudencijoje įtvirtintus principus ir ar jo nagrinėjamoje byloje jos nepriklausomumas gali būti nustatytas vien remiantis faktu, kad vykdomoji valdžia nedavė pavedimų ar nurodymo dėl Europos arešto orderio, išduoto dėl OG.
- 21 Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad nors prokuratūra atlieka Vokietijoje svarbų vaidmenį vykdant teisingumą, jos funkcijos skiriasi nuo teismų ar teisėjų funkcijų. Taigi, darant prielaidą, kad nepriklausomumo sąlyga yra įvykdyta, nėra aišku, ar ši prokuratūra atitinka teisingumo vykdymo arba dalyvavimo vykdant teisingumą kriterijų, būtiną norint ją kvalifikuoti kaip „teisminę instituciją“, kaip tai suprantama pagal Pagrindinio sprendimo 2002/584 6 straipsnio 1 dalį.
- 22 Tokiomis aplinkybėmis *Supreme Court* (Aukščiausiasis Teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar prokuratūros nepriklausomumas nuo vykdomosios valdžios turi būti nustatomas atsižvelgiant į jos statusą atitinkamoje nacionalinės teisės sistemoje? Jei ne, kokie yra kriterijai, kuriais remiantis turi būti nustatytas nepriklausomumas nuo vykdomosios valdžios?
 2. Ar prokuratūra, kuri, remiantis nacionaline teise, tiesiogiai ar netiesiogiai paklūsta galimiems Teisingumo ministerijos pavedimams ar nurodymams, yra pakankamai nepriklausoma nuo vykdomosios valdžios, kad būtų laikoma „teismine institucija“, kaip tai suprantama pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 6 straipsnio 1 dalį?
 3. Teigiamo atsakymo į ankstesnį klausimą atveju, ar prokuratūra taip pat privalo būti nepriklausoma nuo vykdomosios valdžios funkcinio požiūriu, ir kokie yra kriterijai, kuriais remiantis nustatomas nepriklausomumas funkcinio požiūriu?
 4. Jei prokuratūra yra nepriklausoma nuo vykdomosios valdžios, ar ji, inicijuodama ir atlikdama tyrimus bei užtikrindama, kad tokie tyrimai būtų atlikti objektyviai ir teisėtai, pareikšdama kaltinimus, vykdydama teismo sprendimus ir baudžiamąjį persekiojimą, nepriimdama nacionalinių arešto orderių ir negalėdama atlikti teismo funkcijų, laikytina „teismine institucija“ pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 6 straipsnio 1 dalį?
 5. Ar Liubeko prokuratūra yra „teisminė institucija“, kaip tai suprantama pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 6 straipsnio 1 dalį?“

Byla C-82/19 PPU

- 23 2018 m. kovo 15 d. Cvikau (Vokietija) prokuratūra išdavė Europos arešto orderį dėl Rumunijos piliečio PI, siekdama, kad jis būtų perduotas baudžiamojo persekiojimo tikslais dėl veikų, kvalifikuotinių kaip „plėšimas organizuotoje grupėje arba plėšimas panaudojant šaunamąjį ginklą“. 2018 m. rugsėjo 12 d. prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas *High Court* (Aukštasis teismas) pritarė šio orderio vykdymui. Remiantis minėtu arešto orderiu, PI buvo laikinai sulaikytas 2018 m. spalio 15 d. ir nuo tos dienos yra suimtas.
- 24 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad susiduria su ta pačia problema, kurią iškėlė *Supreme Court* (Aukščiausiasis Teismas) byloje C-508/18.
- 25 PI nesutinka būti perduotas pagal dėl jo išduotą Europos arešto orderį, remdamasis, be kita ko, tuo, kad Cvikau prokuratūra nėra „teisminė institucija“, kaip tai suprantama pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 6 straipsnio 1 dalį, turinti kompetenciją išduoti tokį Europos arešto orderį.
- 26 Grįšdamas šį teiginį PI rėmėsi ta pačia teisine nuomone dėl Liubeko prokuratūros, nurodyta šio sprendimo 13 punkte, ir to paties advokato nuomone dėl Cvikau prokuratūros.
- 27 Tokiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas per Airijos centrinę instituciją kreipėsi į Cvikau prokuratūrą su prašymu pateikti papildomos informacijos, susijusios su PI pateiktais įrodymais dėl šios prokuratūros statuso.
- 28 2019 m. sausio 24 d. atsakyme prokuratūra prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui perdavė *Amtsgericht Zwickau* (Cvikau apylinkės teismas, Vokietija) išduotą nacionalinį arešto orderį, kuriuo pagrįstas Europos arešto orderis dėl PI, ir pabrėžė, kad šis pirmasis arešto orderis buvo išduotas nepriklausomo teisėjo. Be to, Cvikau prokuratūra nurodė, kad ji yra institucija, kompetentinga išduoti Europos arešto orderį pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 6 straipsnio 1 dalį.
- 29 Cvikau prokuratūrai pateiktas naujas prašymas, siekiant nustatyti, ar ji laikosi tos pačios nuomonės kaip Liubeko prokuratūra byloje C-508/18. 2019 m. sausio 31 d. Cvikau prokuratūra pateikė tokį atsakymą:
„Atsakydami į Jūsų 2019 m. sausio 28 d. raštą, prie kurio pridėjote Liubeko [(Vokietija)] prokuratūros siųstus dokumentus, patvirtiname, kad pritariu Liubeko prokuratūros pozicijai dėl prokuratūros statuso Vokietijos Federacinės Respublikos teisinėje sistemoje. Norėtume pridurti, kad su įtariamuoju susiję Cvikau prokuratūros tyrimai atliekami nepriklausomai, be jokio politinio kišimosi. Nei [*Generalstaatsanwaltschaft Dresden* (Drezdeno generalinis prokuroras, Vokietija)], nei [*Justizminister des Freistaats Sachsen* (Saksonijos žemės teisingumo ministras, Vokietija)] niekada nedavė jokių nurodymų.“
- 30 Šiomis aplinkybėmis *High Court* (Aukštasis teismas), kaip ir *Supreme Court* (Aukščiausiasis Teismas) byloje C-508/18, kyla klausimų dėl kriterijų, kuriuos turi taikyti nacionalinis teismas, kad nustatytų, ar prokuratūra yra „teisminė institucija“, kaip tai suprantama pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 6 straipsnio 1 dalį.
- 31 Tokiomis aplinkybėmis *High Court* (Aukštasis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
„1. Ar prokuratūros nepriklausomumas nuo vykdomosios valdžios turi būti nustatomas atsižvelgiant į jos statusą atitinkamoje nacionalinės teisės sistemoje? Jei ne, kokie yra kriterijai, kuriais remiantis turi būti nustatytas nepriklausomumas nuo vykdomosios valdžios?“

2. Ar prokuratūra, kuri, remiantis nacionaline teise, tiesiogiai ar netiesiogiai paklūsta galimiems Teisingumo ministerijos pavedimams ar nurodymams, yra pakankamai nepriklausoma nuo vykdomosios valdžios, kad būtų laikoma „teismine institucija“, kaip tai suprantama pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 6 straipsnio 1 dalį?
3. Teigiamo atsakymo į ankstesnį klausimą atveju, ar prokuratūra taip pat privalo būti nepriklausoma nuo vykdomosios valdžios funkcinio požiūriu, ir kokie yra kriterijai, kuriais remiantis nustatomas nepriklausomumas funkcinio požiūriu?
4. Jei prokuratūra yra nepriklausoma nuo vykdomosios valdžios, ar ji, inicijuodama ir atlikdama tyrimus bei užtikrindama, kad tokie tyrimai būtų atlikti objektyviai ir teisėtai, pareikšdama kaltinimus, vykdydama teismo sprendimus ir baudžiamąjį persekiojimą, nepriimdama nacionalinių arešto orderių ir negalėdama atlikti teismo funkcijų, laikytina „teismine institucija“ pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 6 straipsnio 1 dalį?
5. Ar Cvikau prokuratūra yra teisminė institucija, kaip tai suprantama pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 6 straipsnio 1 dalį?“

Procesas Teisingumo Teisme

Byla C-508/18

- 32 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas byloje C-508/18 paprašė taikyti pagreitintą procedūrą pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 105 straipsnio 1 dalį.
- 33 Šis prašymas buvo atmestas Teisingumo Teismo pirmininko 2018 m. rugsėjo 20 d. Nutartimi *Minister for Justice and Equality* (C-508/18 ir C-509/18, nepaskelbta Rink., EU:C:2018:766).
- 34 Teisingumo Teismo pirmininko sprendimu byla C-508/18 buvo nagrinėjama suteikiant jai pirmenybę.

Byla C-82/19 PPU

- 35 Byloje C-82/19 PPU prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas paprašė taikyti Procedūros reglamento 107 straipsnyje numatytą prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą.
- 36 Šį prašymą šis teismas grindė, be kita ko, tuo, kad PI šiuo metu yra atimta laisvė, laukiant, kol jis bus faktiškai perduotas Vokietijos institucijoms.
- 37 Pirmiausia reikia pažymėti, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą šioje byloje pateiktas dėl Pagrindų sprendimo 2002/584, patenkančio į ESV sutarties trečiosios dalies V antraštinės dalies, susijusios su laisvės, saugumo ir teisingumo erdve, nuostatų taikymo sritį, išaiškinimo. Todėl jis gali būti nagrinėjamas pagal prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą.
- 38 Antra, pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją svarbu atsižvelgti į tai, kad su pagrindine byla susijusiam asmeniui šiuo metu yra atimta laisvė ir jo tolesnis kalinimas priklauso nuo pagrindinės bylos baigties (šiuo klausimu žr. 2016 m. lapkričio 10 d. Sprendimo *Poltorak*, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, 21 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją). Kaip paaikšino prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, suėmimas PI paskirtas vykdant dėl jo išduotą Europos arešto orderį.

- 39 Šiomis aplinkybėmis atsižvelgusi į teisėjos pranešėjos siūlymą ir susipažinusi su generalinio advokato nuomone Teisingumo Teismo ketvirtoji kolegija 2019 m. vasario 14 d. nusprendė tenkinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo prašymą nagrinėti bylą C-82/19 PPU pagal prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą.
- 40 Be to, ji nusprendė perduoti bylą Teisingumo Teismui, kad ji būtų paskirta didžiajai kolegijai.
- 41 Atsižvelgiant į tai, kad bylos C-508/18 ir C-82/19 PPU panašios, jas reikia sujungti, kad būtų priimtas vienas sprendimas.

Dėl prejudicinių klausimų

- 42 Savo atitinkamais klausimais, kurie turėtų būti nagrinėjami kartu, nacionaliniai teismai iš esmės siekia išsiaiškinti, ar sąvoka „išduodančioji teisminė institucija“, kaip ji suprantama pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 6 straipsnio 1 dalį, turi būti aiškinama taip, kad ji taikoma valstybės narės prokuratūroms, kurios yra kompetentingos vykdyti baudžiamąjį persekiojimą ir kurios pavaldžios tos valstybės narės vykdomosios valdžios institucijai, kaip antai teisingumo ministru, ir, priimant sprendimą dėl Europos arešto orderio išdavimo, joms ministras gali tiesiogiai arba netiesiogiai duoti konkrečius pavedimus arba nurodymus.
- 43 Pirmiausia reikia priminti, kad tiek valstybių narių tarpusavio pasitikėjimo principas, tiek tarpusavio pripažinimo principas, kuris savo ruožtu pagrįstas šių valstybių abipusiu pasitikėjimu, Sąjungos teisėje yra ypač svarbūs, nes leidžia sukurti ir išlaikyti erdvę be vidaus sienų. Kalbant konkrečiau, tarpusavio pasitikėjimo principas, be kita ko, reikalauja, kad, kiek tai susiję su laisvės, saugumo ir teisingumo erdve, kiekviena valstybė pripažintų, jog, išskyrus atvejus, kai yra išimtinių aplinkybių, visos kitos valstybės narės paiso Sąjungos teisės ir ypač šios teisės pripažintų pagrindinių teisių (2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *Minister for Justice and Equality (Teismų sistemos trūkumai)*, C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 36 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 44 Konkrečiai kalbant apie Pagrindų sprendimą 2002/584, pažymėtina, jog iš jo 6 konstatuojamosios dalies matyti, kad jame numatytas Europos arešto orderis baudžiamosios teisės srityje yra pirmoji konkreti priemonė, kuria įgyvendinamas tarpusavio pripažinimo principas.
- 45 Šis principas taikomas pagal šio pagrindų sprendimo 1 straipsnio 2 dalį, kurioje įtvirtinta taisyklė, jog valstybės narės privalo vykdyti bet kurią Europos arešto orderį, remdamosi šiuo principu ir vadovaudamosi minėto pagrindų sprendimo nuostatomis. Todėl vykdančiosios teisminės institucijos iš esmės gali atsisakyti vykdyti tokį arešto orderį tik remdamosi nevykdymo pagrindais, kurie išsamiai išvardyti to paties pagrindų sprendimo 3, 4 ir 4a straipsniuose. Be to, Europos arešto orderio vykdymas gali būti susietas tik su viena iš šio pagrindų sprendimo 5 straipsnyje išsamiai išvardytų sąlygų. Todėl Europos arešto orderio vykdymas yra principas, o atsisakymas jį vykdyti yra jo išimtis, kurią reikia aiškinti siaurai (šiuo klausimu žr. 2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *Minister for Justice and Equality (Teismų sistemos trūkumai)*, C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 41 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 46 Vis dėlto tarpusavio pripažinimo principas suponuoja, kad tik Europos arešto orderiai, kaip jie suprantami pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 1 straipsnio 1 dalį, turi būti vykdomi pagal jo nuostatas. Iš to straipsnio matyti, kad toks arešto orderis yra „teisminis sprendimas“, todėl reikalaujama, kad jis būtų išduotas „teisminės institucijos“, kaip tai suprantama pagal šio pagrindų sprendimo 6 straipsnio 1 dalį (šiuo klausimu žr. 2016 m. lapkričio 10 d. Sprendimo *Poltorak*, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, 28 punktą ir 2016 m. lapkričio 10 d. Sprendimo *Kovalkovas*, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, 29 punktą).

- 47 Pagal minėto pagrindų sprendimo 6 straipsnio 1 dalį išduodančioji teisminė institucija - tai išduodančiosios valstybės narės teisminė institucija, kuri pagal tos valstybės teisę yra kompetentinga išduoti Europos arešto orderį.
- 48 Nors pagal procesinės autonomijos principą valstybės narės gali savo nacionalinės teisės sistemose nustatyti „teisminę instituciją“, turinčią kompetenciją išduoti Europos arešto orderį, kiekvienai valstybei narei negali būti palikta teisė spręsti dėl šios sąvokos prasmės ir apimties (šiuo klausimu žr. 2016 m. lapkričio 10 d. Sprendimo *Poltorak*, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, 30 ir 31 punktus ir 2016 m. lapkričio 10 d. Sprendimo *Kovalkovas*, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, 31 ir 32 punktus).
- 49 Minėtą sąvoką visoje Sąjungoje reikia aiškinti savarankiškai ir vienodai, o tai, remiantis suformuota Teisingumo Teismo jurisprudencija, turi būti daroma atsižvelgiant į Pagrindų sprendimo 2002/584 6 straipsnio 1 dalies nuostatos formuluotę, kontekstą ir šiuo pagrindų sprendimu siekiamą tikslą (šiuo klausimu žr. 2016 m. lapkričio 10 d. Sprendimo *Poltorak*, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, 32 punktą ir 2016 m. lapkričio 10 d. Sprendimo *Kovalkovas*, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, 33 punktą).
- 50 Šiuo klausimu, pirma, reikia priminti, kad Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, jog sąvoka „teisminė institucija“ toje nuostatoje reiškia ne tik valstybės narės teisėjus ar teismus, bet apima ir institucijas, dalyvaujančias vykdant tos valstybės narės baudžiamąjį teisingumą, skirtingai nuo vykdomajai valdžiai priskirtinų ministerijų ar policijos institucijų (šiuo klausimu žr. 2016 m. lapkričio 10 d. Sprendimo *Poltorak*, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, 33 ir 35 punktus ir 2016 m. lapkričio 10 d. Sprendimo *Kovalkovas*, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, 34 ir 36 punktus).
- 51 Tai reiškia, kad sąvoka „teisminė institucija“, kaip tai suprantama pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 6 straipsnio 1 dalį, gali apimti valstybės narės institucijas, kurios nebūtinai yra teisėjai ar teismai, bet dalyvauja vykdant toje valstybėje narėje baudžiamąjį teisingumą.
- 52 Šį aiškinimą, viena vertus, patvirtina Pagrindų sprendimo 2002/584 6 straipsnio 1 dalies kontekstas. Reikia pažymėti, kad pastarasis yra teismų bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose priemonė, susijusi ne tik su baudžiamąsias bylas nagrinėjančių teismų priimtų galutinių sprendimų, bet ir su valstybių narių teisminių institucijų priimtų baudžiamojo proceso, įskaitant šio proceso stadiją, susijusią su baudžiamuoju persekiojimu, sprendimų tarpusavio pripažinimu.
- 53 Iš tiesų teismų bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose, numatytas ES 31 straipsnyje, kuris yra Pagrindų sprendimo 2002/584 teisinis pagrindas, visų pirma apėmė valstybių narių teisminių institucijų bendradarbiavimą tiek proceso, tiek sprendimų vykdymo srityse.
- 54 Plačiai suprantama sąvoka „procesas“ gali apimti visą baudžiamąjį procesą, t. y. ikiteisminę stadiją, patį baudžiamosios bylos nagrinėjimą ir baudžiamojo teismo galutinio sprendimo nuteisti asmenį už padarytą nusikalstamą veiką vykdymo stadiją.
- 55 Šį aiškinimą patvirtina ES 31 straipsnį pakeitusio SESV 82 straipsnio 1 dalies d punkto, kuriame dabar nurodyta, kad teismų bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose susijęs su valstybių narių teisminių arba joms lygiaverčių institucijų bendradarbiavimu baudžiamojo persekiojimo ir sprendimų vykdymo srityse, formuluotė.
- 56 Kita vertus, pirma pateiktą išaiškinimą taip pat patvirtina Pagrindų sprendimu 2002/584 siekiamas tikslas, kuris, kaip matyti iš jo 5 konstatuojamosios dalies, yra laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje sukurti teismo sprendimų baudžiamosiose bylose laisvo judėjimo sistemą, taikomą tarpiniams ir galutiniams sprendimams.

- 57 Iš tikrųjų Pagrindų sprendime 2002/584 nustačius naują, paprastesnę ir veiksmingesnę nuteistų ar įtariamų pažeidus baudžiamąjį įstatymą asmenų perdavimo sistemą siekiama pagal tarpusavio pripažinimo principą palengvinti ir paspartinti teismų bendradarbiavimą; taip norima prisidėti prie Sąjungos siekio tapti laisvės, saugumo ir teisingumo erdve, remiantis tarp valstybių narių turinčiu egzistuoti dideliu tarpusavio pasitikėjimu (2017 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *Ardic*, C-571/17 PPU, EU:C:2017:1026, 69 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 58 Taigi, kaip numatyta šio pagrindų sprendimo 1 straipsnio 1 dalyje, Europos arešto orderis gali būti išduodamas dviem skirtingais tikslais. Šis arešto orderis gali būti išduodamas siekiant vykdyti baudžiamąjį persekiojimą išduodančiojoje valstybėje narėje arba siekiant toje pačioje valstybėje narėje vykdyti bausmę arba sprendimą dėl įkalinimo (šiuo klausimu žr. 2010 m. spalio 21 d. Sprendimo *B.*, C-306/09, EU:C:2010:626, 49 punktą).
- 59 Kadangi Europos arešto orderis palengvina laisvą prieš priimant nuosprendį teismo priimtų sprendimų, susijusių su baudžiamąjį persekiojimą vykdyti, judėjimą, reikia konstatuoti, kad institucijos, kurios pagal nacionalinę teisę yra kompetentingos priimti tokius sprendimus, gali patekti į šio pagrindų sprendimo taikymo sritį.
- 60 Remiantis motyvais, išdėstytais šio sprendimo 50–59 punktuose, darytina išvada, kad institucija, kaip prokuratūra, turinti kompetenciją baudžiamajame procese vykdyti asmens, kuris, kaip įtariama, padarė nusikalstamą veiką, persekiojimą, siekdama, kad jam būtų iškelta byla, turi būti pripažįstama kaip dalyvaujanti vykdamas teisingumą atitinkamoje valstybėje narėje.
- 61 Šiuo atveju iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, kad Vokietijos Federacinėje Respublikoje prokuratūros vaidmuo baudžiamajame procese yra labai svarbus.
- 62 Šiuo klausimu savo Teisingumo Teismui pateiktose pastabose Vokietijos vyriausybė nurodė, kad pagal Vokietijos baudžiamąjį proceso teisės nuostatas baudžiamasis procesas pradedamas tik prokuratūrų sprendimu, todėl jos yra vienintelės kompetentingos pradėti baudžiamąjį persekiojimą. Be to, vadovaujantis teisėtumo principu, prokuratūra iš principo privalo pradėti tyrimą dėl bet kurio asmens, įtariamo padarius nusikalstamą veiką. Taigi, iš šių požymių matyti, kad, kalbant apskritai, minėtos prokuratūros baudžiamajame procese privalo atlikti parengiamąjį darbą, kad tos valstybės narės baudžiamieji teismai galėtų vykdyti teismines funkcijas.
- 63 Tokiomis aplinkybėmis gali būti konstatuota, kad tokios prokuratūros dalyvauja vykdamas baudžiamąjį teisingumą atitinkamoje valstybėje narėje.
- 64 Antra, atsižvelgdami į reikalavimą dėl teismų nepriklausomumo, prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikę teismai abejoja, ar pagrindinėse bylose nagrinėjamos prokuratūros atitinka šį reikalavimą, nes jos priklauso hierarchinei struktūrai, kuriai vadovauja atitinkamos federacinės žemės (*Land*) teisingumo ministras, turintis įgaliojimus kontroliuoti subjektus, kurie, kaip šios prokuratūros, jam pavaldūs, taip pat jiems vadovauti arba net duoti nurodymus.
- 65 Šiuo klausimu reikia priminti, kad Pagrindų sprendimu 2002/584 siekiama sukurti supaprastintą tiesioginio perdavimo tarp teisminių institucijų sistemą, skirtą pakeisti klasikinio suverenių valstybių bendradarbiavimo sistemai, kuriai būdingas politinių institucijų kišimasis ir vertinimas, kad būtų užtikrintas laisvas teismo sprendimų baudžiamosiose bylose judėjimas laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje (šiuo klausimu žr. 2016 m. lapkričio 10 d. Sprendimo *Kovalkovas*, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, 41 punktą).
- 66 Šiomis aplinkybėmis, kai Europos arešto orderis išduodamas siekiant suimti ir perduoti prašomą perduoti asmenį siekiant vykdyti baudžiamąjį persekiojimą, pirmojoje proceso stadijoje jam turi būti taikomos procesinės garantijos ir įgyvendinamos jo pagrindinės teisės, kurių apsaugą pagal taikytiną

nacionalinę teisę turi užtikrinti išduodančiosios valstybės narės teisminės institucijos, visų pirma siekdamas priimti nacionalinį arešto orderį (2016 m. birželio 1 d. Sprendimo *Bob-Dogi*, C-241/15, EU:C:2016:385, 55 punktas).

- 67 Taigi Europos arešto orderio sistemoje numatyta dviejų lygių procesinių ir pagrindinių teisių, kuriomis asmeniui, kurį prašoma perduoti, turi būti suteikta galimybė pasinaudoti, gynyba; prie pirmo lygio teisminės gynybos, numatytos priimant nacionalinį sprendimą, pavyzdžiui, išduodant nacionalinį arešto orderį, prisideda antro lygio teisminė gynyba, kurią reikia užtikrinti išduodant Europos arešto orderį; tam tikromis aplinkybėmis orderis gali būti išduotas praėjus trumpam laikotarpiui po nacionalinio teismo sprendimo priėmimo (2016 m. birželio 1 d. Sprendimo *Bob-Dogi*, C-241/15, EU:C:2016:385, 56 punktas).
- 68 Kalbant apie priemonę, kuri, kaip Europos arešto orderis, gali pažeisti atitinkamo asmens teisę į laisvę, įtvirtintą Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 6 straipsnyje, pažymėtina, jog ši gynyba reiškia, kad sprendimas, atitinkantis veiksmingos teisminės gynybos reikalavimus, turėtų būti priimtas bent vienu iš dviejų minėtų gynybos lygių.
- 69 Iš to išplaukia, kad kai pagal išduodančiosios valstybės narės teisę kompetencija išduoti Europos arešto orderį suteikiama institucijai, kuri, dalyvaudama vykdant tos valstybės narės teisingumą, nėra teisėjas ar teismas, nacionalinio teismo sprendimas, kaip antai nacionalinis arešto orderis, kuriuo remiantis išduodamas Europos arešto orderis, turi savo ruožtu atitikti tokius reikalavimus.
- 70 Taigi šių reikalavimų laikymasis leidžia vykdančiajai teisminei institucijai įsitikinti, kad sprendimas išduoti Europos arešto orderį baudžiamojo persekiojimo tikslais pagrįstas nacionaline procedūra, kuriai taikoma teisminė kontrolė, ir kad asmeniui, dėl kurio buvo priimtas nacionalinis arešto orderis, buvo suteiktos visos garantijos, būtinos tokiems sprendimams priimti, be kita ko, tos, kurios išplaukia iš pagrindinių teisių ir pagrindinių teisės principų, nurodytų Pagrindų sprendimo 2002/584 1 straipsnio 3 dalyje.
- 71 Antrasis atitinkamo asmens teisių gynybos lygis, nurodytas šio sprendimo 67 punkte, reiškia, kad teisminė institucija, pagal nacionalinę teisę kompetentinga išduoti Europos arešto orderį, visų pirma tikrina, ar laikomasi būtinų Europos arešto orderio išdavimo sąlygų, ir nustato, ar, atsižvelgiant į kiekvieno atvejo ypatumus, toks išdavimas yra proporcingas (šiuo klausimu žr. 2016 m. lapkričio 10 d. Sprendimo *Kovalkovas*, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, 47 punktą).
- 72 Iš tiesų būtų „išduodančioji teisminė institucija“, nurodyta Pagrindų sprendimo 2002/584 6 straipsnio 1 dalyje, t. y. subjektas, kuris priima galutinį sprendimą išduoti Europos arešto orderį, turi užtikrinti tokią antro lygio gynybą, net jei Europos arešto orderis grindžiamas nacionaliniu teisėjo arba teismo sprendimu.
- 73 Taigi „išduodančioji teisminė institucija“, kaip tai suprantama pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 6 straipsnio 1 dalį, atsižvelgdama į visus kaltinamuosius ir išteisinamuosius įrodymus ir nerizikuodama, kad jos sprendimų priėmimo įgaliojimams būtų daroma, be kita ko, vykdomosios valdžios įtaka gaunant pavedimus ar nurodymus iš išorės, turi turėti galimybę objektyviai atlikti tą funkciją taip, kad nekiltų abejonių dėl aplinkybės, jog priimti sprendimą išduoti Europos arešto orderį turi ta institucija, o ne galiausiai minėta valdžia (šiuo klausimu žr. 2016 m. lapkričio 10 d. Sprendimo *Kovalkovas*, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, 42 punktą).
- 74 Vadinas, ta išduodančioji teisminė institucija turi turėti galimybę vykdančiajai teisminei institucijai pateikti patikinimą, jog, atsižvelgiant į garantijas, teikiamas pagal išduodančiosios valstybės narės teisės sistemą, vykdydama Europos arešto orderio išdavimo funkcijas ji veikia nepriklausomai. Dėl šio nepriklausomumo reikalaujama, kad jos veiklos nuostatuose būtų nustatytos organizacinio pobūdžio

taisyklės, pagal kurias, priimant sprendimą išduoti tokį arešto orderį, išduodančiajai teisminei institucijai nekiltų jokios rizikos, kad, be kita ko, gali būti duoti konkretūs vykdomosios valdžios nurodymai.

- 75 Be to, jei pagal išduodančiosios valstybės narės teisę kompetencija išduoti Europos arešto orderį patikėta institucijai, kuri, dalyvaudama vykdant tos valstybės narės teisingumą, vis dėlto nėra teismas, dėl sprendimo išduoti tokį arešto orderį, visų pirma dėl tokio sprendimo proporcingumo, šioje valstybėje narėje turi būti galima pasinaudoti teisminės gynybos priemone, visiškai atitinkančia veiksmingos teisminės gynybos reikalavimus.
- 76 Šioje byloje iš nutartyse dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateiktos informacijos, Vokietijos vyriausybės patvirtintos per Teisingumo Teismo posėdį, matyti, kad Vokietijos prokuratūros privalo objektyviai ištirti ne tik įkalčius, bet ir išteisinamuosius įrodymus. Vis dėlto, remiantis minėta informacija, pagal GVG 146 ir 147 straipsnius teisingumo ministras turi įgaliojimus duoti šioms prokuratūroms nurodymus „iš išorės“.
- 77 Kaip ši vyriausybė patvirtino per Teisingumo Teismo posėdį, įgaliojimai duoti nurodymus suteikia tam ministrui galimybę daryti tiesioginę įtaką prokuratūros sprendimui išduoti Europos arešto orderį arba jo neišduoti. Minėta vyriausybė pabrėžė, kad tais įgaliojimais duoti nurodymus visų pirma galėtų būti pasinaudota nagrinėjant tokio Europos arešto orderio išdavimo proporcingumą.
- 78 Žinoma, reikia pažymėti, kad, kaip nurodo Vokietijos vyriausybė, Vokietijos teisėje numatytos teisingumo ministro įgaliojimus duoti nurodymus prokuratūrai ribojančios garantijos, todėl situacijos, kai tokiais įgaliojimais galėtų būti pasinaudota, būtų labai retos.
- 79 Pirma, ši vyriausybė nurodė, jog teisėtumo principas, kuris taikomas prokuratūrai vykdant veiklą, leidžia užtikrinti, kad bet kokie konkretūs nurodymai, kuriuos pastaroji galėtų gauti iš teisingumo ministro, jokių būdu negalėtų viršyti įstatymuose ir kitose teisės normose nustatytų ribų. Šlėzvingo-Holšteino ir Saksonijos federacinių žemių prokuratūrų nariai taip pat yra pareigūnai, kurie negali būti atleisti iš pareigų dėl paprasčiausio nurodymo nesilaikymo. Antra, minėta vyriausybė nurodė, kad Šlėzvingo-Holšteino žemėje ministro nurodymai prokuratūrai turi būti pateikiami raštu ir apie juos turi būti pranešta žemės parlamento pirmininkui. Saksonijos žemės vyriausybės koalicijos susitarime numatyta, kad teisingumo ministro įgaliojimai teikti nurodymus nebebus įgyvendinami tam tikrais atskirais atvejais šio susitarimo galiojimo laikotarpiu.
- 80 Vis dėlto reikia konstatuoti, kad tokios garantijos, net jei būtų nustatytos, visiškai nepanaikina galimybės, kad dėl prokuratūros sprendimo išduoti Europos arešto orderį, kaip antai nagrinėjamo pagrindinėse bylose, atskirais atvejais galėtų būti duotas atitinkamos federacinės žemės teisingumo ministro nurodymas.
- 81 Visų pirma, jeigu pagal teisėtumo principą ministro nurodymas, kuris yra akivaizdžiai neteisėtas, iš principo atitinkamos prokuratūros neturėtų būti vykdomas, reikia pažymėti, kad, kaip matyti iš šio sprendimo 76 punkto, GVG pripažįstami šio ministro įgaliojimai duoti nurodymus, bet nenurodytos šių įgaliojimų vykdymo sąlygos. Taigi, šio principo egzistavimas savaime nereiškia, kad užkertamas kelias federacinės žemės teisingumo ministrui daryti įtaką šios federacinės žemės prokuratūrų diskrecijai nuspręsti išduoti Europos arešto orderį, o tai, be kita ko, patvirtino ir Vokietijos vyriausybė per Teisingumo Teismo posėdį.
- 82 Be to, nors kai kuriose federacinėse žemėse, kaip antai Šlėzvingo-Holšteino žemėje, ministro nurodymai turi būti rengiami raštu, vis dėlto, kaip nurodyta ankstesniame punkte, pagal GVG lieka įmanoma juos duoti. Per ginčus Teisingumo Teismo posėdyje taip pat paaiškėjo, kad, atsižvelgiant į bendrą šio įstatymo formuluotę, jokių būdu negalima atmesti galimybės, kad šie nurodymai gali būti pateikti žodžiu.

- 83 Galiausiai, kalbant apie Saksonijos žemę, reikia pažymėti, kad nors šiuo metu vykdomoji valdžia nusprendė tam tikrais atskirais atvejais nesinaudoti įgaliojimais duoti nurodymų, reikia konstatuoti, kad ši garantija, atrodo, neapima visų atvejų. Bet kuriuo atveju ši garantija neįtvirtinta įstatymuose, todėl negalima atmesti galimybės, kad ateityje priėmus politinį sprendimą tokia padėtis pasikeistų.
- 84 Kaip nurodyta šio sprendimo 73 punkte, rizika, kad konkrečiu atveju vykdomoji valdžia gali daryti tokią įtaką prokuratūrai, neleidžia užtikrinti, kad ši prokuratūra, vykdydama savo funkcijas Europos arešto orderio išdavimo tikslais, atitiktų šio sprendimo 74 punkte nurodytas garantijas.
- 85 Šio argumento negali paneigti aplinkybė, kad, kaip per Teisingumo Teismo posėdį teigė Vokietijos vyriausybė, prokuratūrų, kaip antai nagrinėjamų pagrindinėje byloje, sprendimus išduoti Europos arešto orderį atitinkamas asmuo gali apskusti kompetentinguose Vokietijos teismuose.
- 86 Atsižvelgiant į šios vyriausybės pateiktą informaciją, neatrodo, kad šios teisių gynimo priemonės buvimas savaime galėtų reikšti, jog prokuratūros apsaugotos nuo rizikos, kad dėl jų sprendimų teisingumo ministras galėtų duoti konkrečių nurodymų dėl Europos arešto orderio išdavimo.
- 87 Iš tiesų, nors tokia gynybos priemone būtų galima užtikrinti, kad prokuratūros vykdomoms funkcijoms būtų taikoma *a posteriori* teismo kontrolė, bet kuriuo atveju pagal Vokietijos įstatymą išlieka galimybė, kad prokuratūroms išduodant Europos arešto orderį teisingumo ministras galėtų teikti konkrečius nurodymus.
- 88 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, galima daryti išvadą, kad, jeigu vykdomoji valdžia gali turėti įtakos pagrindinėje byloje nagrinėjamiems prokuratūroms priimant sprendimą išduoti Europos arešto orderį, neatrodo, kad šios prokuratūros atitinka vieną iš reikalavimų, keliamų institucijoms, kad jas būtų galima kvalifikuoti kaip „išduodančiąją teisminę instituciją“, kaip tai suprantama pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 6 straipsnio 1 dalį, t. y. reikalavimą pateikti garantiją, kad išduodama tokį arešto orderį ji veikia nepriklausomai.
- 89 Atsižvelgiant į šio sprendimo 73 punkte išdėstytus motyvus, šiuo klausimu nėra svarbu, kad, išduodant pagrindinėse bylose nagrinėjamus Europos arešto orderius, atitinkamų federacinių žemių teisingumo ministrai nedavė jokių konkrečių nurodymų Liubeko ir Cvikau prokuratūroms.
- 90 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pateiktus klausimus reikia atsakyti, kad sąvoka „išduodančioji teisminė institucija“, kaip ji suprantama pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 6 straipsnio 1 dalį, turi būti aiškinama taip, kad ji netaikoma valstybės narės prokuratūroms, dėl kurių kyla rizika, kad priimant sprendimą dėl Europos arešto orderio išdavimo vykdomoji valdžia, kaip antai teisingumo ministras, joms gali tiesiogiai ar netiesiogiai duoti konkrečius pavedimus arba nurodymus.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 91 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismų nagrinėjamosiose bylose, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šie teismai. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

1. **Sujungti bylas C-508/18 ir C-82/19 PPU, kad būtų priimtas bendras sprendimas.**
2. **Sąvoka „išduodančioji teisminė institucija“, kaip ji suprantama pagal 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimo 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos, iš dalies pakeisto 2009 m. vasario 26 d. Tarybos pamatiniu sprendimu**

2009/299/TVR, 6 straipsnio 1 dalį, turi būti aiškinama taip, kad ji netaikoma valstybės narės prokuratūroms, dėl kurių kyla rizika, kad priimant sprendimą dėl Europos arešto orderio išdavimo vykdomoji valdžia, kaip antai teisingumo ministras, joms gali tiesiogiai ar netiesiogiai duoti konkrečius pavedimus arba nurodymus.

Parašai.